

Rodostrom

Rodu

Rückschloss

Zostavil: Ing. Karol Rückschlos © 1994

Úvod

Býva zvykom, že šľachta pozná svoj rodostrom. Ja si však myslím, že každý človek by mal poznať svojich predkov. Rodové mýty, legendy vytvárajú povedomie rodu, jednotu pokolení v ňom. Bez toho sa človek ťažko zakorení.

Aj rod má svoju romantickú mladosť, je prvkom, ktorý by mal v nás fungovať ako potreba určitého nadšenia, oduševnenia, vedomia, kultúry, zaujatia. Keď človek nevie o svojich predkoch čo najviac, môže ho budúcnosť poriadne zaskočiť.

Naše rodisko - prarodisko: Štiavnické Bane

Z roku **1352** sa v archívoch zachovala prvá písomná správa o jestvovaní obce. Vtedy mala názov **Sygenspergh**. V kronikách i v pamäti dejín sa stretávame aj s ďalšími menami obce: **Pergh** – 1388, **Sigespergh** – 1559, **Pjark** – 1808, **Piarg** – 1920, a od r. 1948 **Štiavnické Bane**. Zaužívané boli aj nemecké názvy **Siglisberg** a **Windschacht** a maďarský **Ilegybánya**.

V r. 1415 mala obec 68 domácností (52 rodín bolo baníckych a 4 remeselnícke). V r. 1828 bolo zaevidovaných 114 domov a 695 obyvateľov, v r. 1869 už mala obec 1995 obyvateľov. Obec mala mnohé miestne časti – Dolná roveň, Galizon, Horná roveň, Jama Andráš, Jama Max, Rurkáreň, Rybník, Rychňava, Stávky, Štôľňa Klement, Štôľňa Matej, Vrchy, Windšachta a pod.

Rozvoj banskej činnosti prebiehal hlavne po r. 1571, v baniach sa ťažili rudy s obsahom vzácnych kovov. Sú známe mnohé banícke povstania v r. 1525-26 a krvavé udalosti z r. 1707, ktoré sa odohrali priamo v obci. Pri nich vojsko dňa 3. októbra zastrelilo 13 a ťažko zranilo 18 baníkov.

V r. 1735 bola v obci zriadená **Banícka škola** (skôr ako v Banskej Štiavnici). Jej zakladateľom a prvým profesorom bol **Samuel Mikovíny**. Neskôr na Windšachte (časť obce) pôsobila aj banská správa – **Banský úrad**, ktorý sa presťahoval do Banskej Štiavnice až v r. 1910. Veľký význam malo v obci aj **Hlavné banské meračstvo** – tu vznikla väčšina banských máp a dokumentov. V obci bolo aj sídlo **Lesnej správy**. Pozitívnym prvkom v živote baníkov bola aj činnosť charitatívnej podpornej inštitúcie **Bratská pokladňa**.

V 18. storočí (1736-1754) bol vybudovaný kostol a kláštor rehole **Hieronymitánov**. V kostole je barokový oltár z r. 1742 s obrazom oslávenia sv. Jozefa. Vzácná je kazateľnica a bohato zdobený organový chór a klasická krstiteľnica z r. 1783.

K najvýznamnejším rodákam patrí astronóm, matematik a fyzik **Maximilián Hell** (15.5.1720-14.4.1792). Po ukončení štúdií pôsobil ako profesor v Levoči a Trnave. Od r. 1755 bol riaditeľom observatória – hvezdárne vo Viedni. Vo svojej dobe patril k špičkovým vedcom európskeho a svetového významu.

K významným osobnostiam patril aj otec Maximiliána – **Matej Kornel Hell** (1653-1743), hlavný banský strojník – konštruktér. Podieľal sa na vybudovaní systému jazier – tajchov.

Vynálezcom a konštruktérom bol aj jeho starší syn **Jozef Kornel Hell** (1713-1789), ktorý pracoval na viacerých variantoch čerpacích banských strojov. Skonstruoval vahadlový čerpací stroj, potom vodostĺpcový stroj (čerpá za minútu 384 l vody z hĺbky 148 m). Nakoniec zostrojil vzdušný čerpací stroj, ktorý sa rozšíril po celom svete.

V obci sa narodil aj Dr. **Vojtech Tuka** (4.7.1880 - 20.6.1946). Bol predsedom vlády Slovenského štátu v r. 1939-1945 a ministrom zahraničných vecí v r. 1940-1944. Bol uznaný za vojnového zločinca.

Tu sa narodil aj významný prírodovedec, botanik **Alexander Javorka** (12.3.1883 – 29.9.1961). Patril k najvýznamnejším botanikom svojej doby.

V obci v priebehu 18. a 19. storočia pôsobili aj niektoré významné osobnosti, ako napr. **Samuel Mikovíny** (1700-1750) – prednášal na Windšachte, maliar **Anton Schmidt**, sochár **Dionýz Stanetti**, kaplánom bol **Juraj Palkovič** (1763-1835), pôsobil tu aj **Ján Kalinčiak** (1822-1871), v r. 1850-1852 žil v obci dramatik **Ján Palárik**, k hudobnej kultúre obce prispel učiteľ-organista **František Janeček** (1837-1909).

Veľký význam malo stredisko a škola ľudového rezbárstva – **Rezbáreň**, ktorú založil v r. 1874 katolícky kňaz Jozef Zahora. Práce rezbárov tejto školy boli ocenené na výstavách v Pécsi, Miláne a Mníchove.

Mnohé významné osobnosti nášho národa sa tu narodili, ale i pôsobili v 20. storočí.

Charakteristika rodiny

Odkiaľ sme prišli, ešte nemáme presne zistené, údajne z Nemecka (Bavorska?). Celá rodina bola akoby spojená pupočnou šnúrou s baňou a tabakovou továrňou. Muži väčšinou pracovali ako kvalifikovaní hutníci a baníci, ženy v tabakovej továrni – napr. J. Karol (nar. 1850) bol hutník a jeho otec tiež, Mária (1855) pracovala 43 rokov v tabakovej továrni – vyrábala cigary. Tieto tradície prešli až do 20. storočia.

Rod bol rímsko-katolíckeho vierovyznania a nenašiel sa nikde záznam o tom, že by sa niekto z rodu dostal do rozporu so zákonom pre nečestné konanie.

Zakladateľom intelektuálnej vetvy sa stal Karol Rückschlos (nar. 1925), ktorý je i prvým inžinierom v rode.

Záver

Je nesporné, že naše meno je nemeckého pôvodu a je viac-menej isté, že naši pra-pra-otcovia prišli sem z Nemecka. Je chvályhodné, že si rod zachoval správnu podobu mena a odolal pomad'arčovaniu (ale i poslovenčovaniu), i keď snahy tu boli. Napr. Tomáš Rückschlosz (pri sobáši 6.11.1836), ale už pri narodení jeho syna Karola (6.5.1850 je písaný správne, ako Rückschloss. Taktiež Karol Rückschlos (nar. 22.5.1925) je napísaný s jedným „s“, ale jeho synovia, vnuci a vnučky sú napísaní s koncovkou „ss“. Teda 200 rokov sa rodu podarilo udržať si „správne meno“.

Pri pátraní po našich predkoch som sa dostal po Tomáša Rückschlossa, ktorého rodisko nie je v matrikách uvedené. Vierohodný údaj o ňom je v matrike sobášených (Štiavnické Bane – archív Banská Bystrica – Radvaň, str. 336), kde je uvedené, že dňa 6.11.1836 uzavrel sobáš s Teréziou Koszákovou (vek sobášených a rodičia nie sú uvedení). Tak nechávam odkaz pre potomkov – zistíte, či Tomáš prišiel do Štiavnických Baní z Nemecka, alebo sa narodil niekde v okolí Banskej Štiavnice (preskúmané sú Štiavnické Bane a Banská Štiavnica). Matriky zo Štiavnických Baní do r. 1744 sú v Štátnom oblastnom archíve, 974 05 Banská Bystrica, Sládkovičova 1.

Myslím, že na našich predkov môžeme byť hrdí, že to boli čestní, pracovití občania a dúfam, že hrdosť si budú môcť zachovať i naši potomkovia.

Zostavil: Ing. Karol Rückschlos (nar. 22.5.1925) v r. 1994

Pramene:

Tomáš Rückschlosz baník * ? † ? manž. Terézia (Koszáková) * ? † ?	Karol Rückschloss *6.5.1850 † ? manž. Mária (Gorek) *1853 † ? manž. Pavčina (Gorek-Szikora) (sestra Márie) *1868 † ?	Jozef Rückschloss * 1881 † ? manž. Eva (Labudová) * 1880 † ? manž. Mária (Blašková)	Jozef Rückschloss Bratislava	syn syn syn dcéra dcéra
			Mária (vyd. Bôžiková) Štiavnické Bane	Miklós Emília Hailerová
			Štefan Rückschloss Bratislava	Imrich
			Matylda (vyd. Bakošová) Zvolen	syn dcéra
			Július Rückschloss Štiavnické Bane	dcéra dcéra
			Peter Rückschloss *26.6.1920 Piarg manž. Mária (Jansová) * 2.2.1927	Peter (4) Jozef (5) Marián (6) Anton (7) Ludmila (8)
			Mária Rückschlossová (Blašková) *3.10.1885 †17.1.1968	Karol Rückschlos *22.5.1925 † 15.9.1994 manž. Mária (Hatadámová) *11.9.1926
Jakub Rückschloss *28.3.1858 † ?	Jakub Rückschloss *19.7.1885 manž. Anna (Cima) *1888	Štefan Rückschloss *15.1.1915	Ladislav (9)	

1 Karol Rückschloss *4.11.1948

	manž. Arnoštka (Kukučová) *11.9.1952	Zuzana Rückschlossová *13.6.1975 manž. Miroslav Lobodáš *26.10.1978	Eduard Lobodáš *29.8.2011
	manž. Anna (Šimovičová) *30.6.1951	Karol Rückschloss *10.8.1976 manž. Antje (Geise) *7.5.1976	Klára Rückschlossová *8.9.2011 Laura Rückschlossová *26.12.2012
2	Eva Rückschlossová *24.4.1950 †28.7.1950	Eva Rückschlossová *12.7.1982 Adam Rückschloss *9.10.1984	
3	Eubomír Rückschloss *12.8.1952 manž. Eleonóra (Žiaková) *11.7.1952	Roman Rückschloss *7.2.1976 manž. Tatiana (Micháliková) *13.5.1976	Nelka Rückschlossová *5.2.2005
		Eubomír Rückschloss *17.6.1980 manž. Eudmila (Ferenčáková) *9.2.1980	Eubomír Rückschloss *24.6.2006 Jakub Rückschloss *24.6.2006
		Ján Rückschloss *11.10.1981 manž. Andrea (Matějková) *21.07.1986	
4	Peter Rückschloss *20.4.1946 Trenčín	Martin Rückschloss *3.8.1972 Petra Rückschlossová *17.8.1978	
5	Jozef Rückschloss *17.7.1947 Štiavnické Bane	Richard Rückschloss *30.6.1974 Šárka Rückschlossová *1.8.1975	
6	Marián Rückschloss *13.9.1950 Martin	Anka Rückschlossová *4.9.1973 Iveta Rückschlossová *18.7.1976 Marián Rückschloss * 1.4.1979	
7	Anton Rückschloss *13.3.1953 Trenčín		
8	Eudmila Rückschlossová *25.12.1957 Trenčín	Veronika Rückschlossová *7.1.1987	
9	Ladislav Rückschloss *28.9.1947 manž. Lýdia * 21.3.1952	Elena Rückschlossová *21.12.1973	

aktualizoval Karol Rückschloss (4.11.1948) v r. 2014